

МОН реформує викладання історії у школах

До обговорення можна долучитись

Міністерство освіти і науки пропонує для громадського обговорення проєкт Концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти

Проєкт розроблено відповідно до Оперативного плану Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказ МОН від 10.01.2023 року № 15 та наказу МОН від 02.12.2022 року № 1090.

- Зауваження та пропозиції до зазначеного проєкту Концептуальних засад приймаються у довільній формі до 27 червня 2023 року на електронну адресу
- vladomila@ukr.net r_yevtushenko@mon.gov.ua

I ВСТУП

Чим зумовлена потреба реформування історичної освіти і системі ЗЗСО?

Війна істотно вплинула на процеси, які відбуваються в українському суспільстві. Як ніколи, згуртовані в обороні державної незалежності, громадяни України щоденно демонструють потужні стратегії виживання і спротиву, а головне – здатність рухатись уперед.

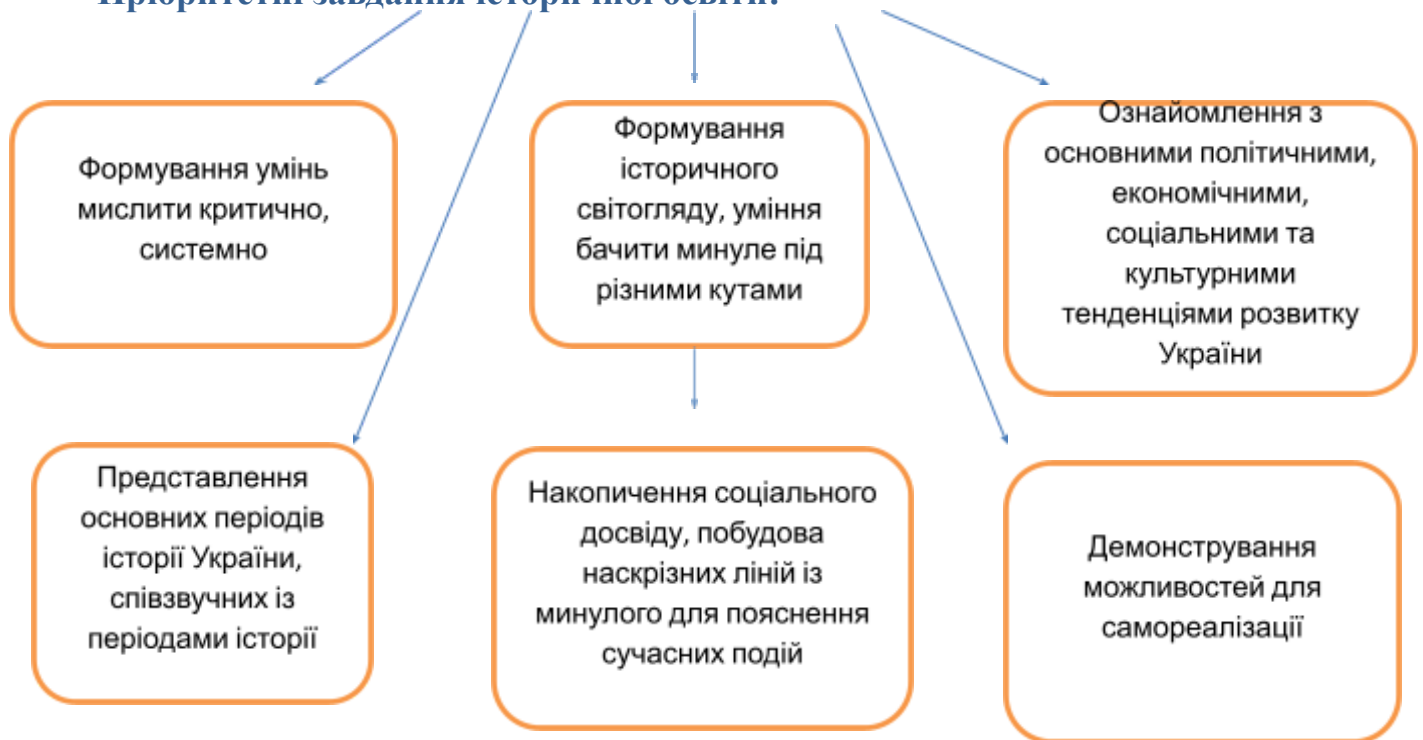
Освіті належить реагувати на низку політичних, економічних, соціальних і культурних викликів, зумовлених:

- геополітичними змінами та зростанням міжнародних позицій України;
- консолідацією української нації;
- появою нових технологій та швидким накопиченням інформації;
- зростанням соціальної мобільності в глобальному масштабі;
- піднесенням ролі особистості, новими можливостями самоствердження людини.

II. МЕТА І ЗАВДАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ЗЗСО

Мета історичної освіти – формування засобами історії національної та культурної ідентичності, виховання патріотизму, громадянської відповідальності, утвердження цінностей людського буття: свободи, демократії, суспільної злагоди.

Пріоритетні завдання історичної освіти:

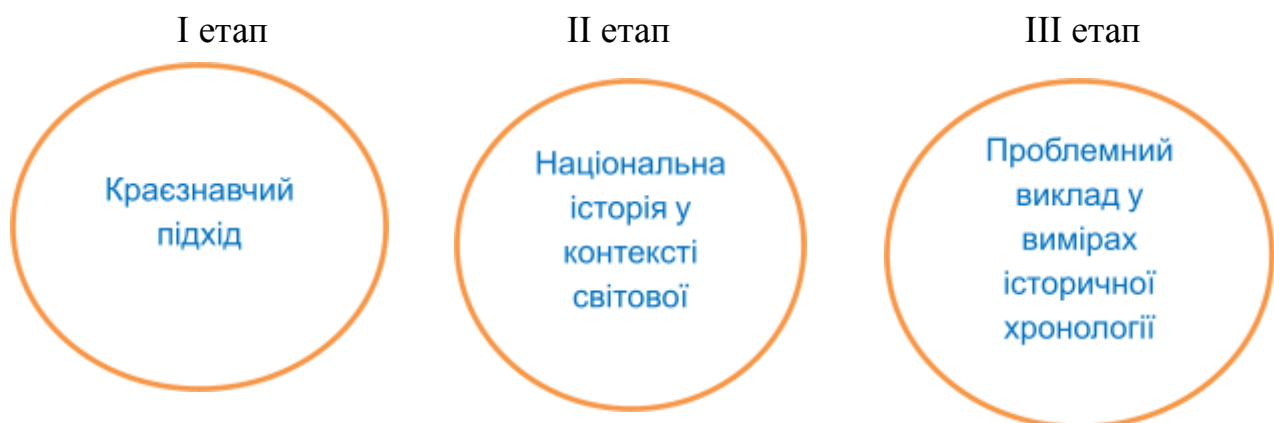

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТРУКТУРА КУРСУ ІСТОРІЇ В СИСТЕМІ ЗЗСО

Концентричний підхід до навчання

1. Світовий досвід

У більшості країн Європи та Північної Америки навчання історії відбувається у три етапи:

Концентричний підхід реалізується в єдиному курсі історії (без поділу на вітчизняну і всесвітню)

2. Спираючись на статтю 12 Закону України «Про освіту», статтю 10 Закону України «Про загальну середню освіту», державні стандарти, концепцією виділено такі концентри організації навчання історії:

Адаптаційно - ігровий 1-2 класи

найзагальніші відомості про людину, сім'ю, родину, громаду, рідний край, Україну як державу

Початковий - 3-4 класи

у белетризованому вигляді найяскравіші сюжети історії України, про Україну у Європі і світі

Пропедевтичний – 5-6 класи (по 2 год на тиждень)

Значущі сюжети історії України і світу від найдавніших часів

Базовий 7-9 класи (по 3 год на тиждень)

Основні події історії України і світу

Профільний 10-11 класи (по 3 год на тиждень)

Історія України і світу через основні явища і процеси шляхом взаємодії єдиного загальноосвітнього україноцентричного та спеціальних (відповідно до профілю) курсів

IV.ЗМІСТ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ У ЗЗСО

А. Змістові лінії та предметна компетентність

Предметні змістові лінії – розгорнута у часі послідовність тем, що увиразнюють зв'язок минулого з теперішнім, дають змогу проєктувати майбутнє

На сучасному етапі і у найближчому майбутньому в україноцентричному курсі «Україна і світ» актуальними змістовими лініями є:

- територіальні та демографічні зміни;
- історія українського націєтворення і державотворення;
- європейські/світові контексти (зв'язки) української історії;
- ідентичність на різних етапах історичного розвитку;
- соціальні катастрофи (війни, геноцид, голодомори);
- національний рух опору;
- протистояння насильству і агресії;
- історія іноетнічних спільнот на території сучасної України;
- історія українства у світі.

Б. Змістове наповнення за освітніми циклами

Початкова освіта	Базова середня освіта	Профільна середня освіта
Адаптаційно ігровий (інформаційно-ознайомлювальний курс історії 1, 2 рік навчання) Зміст навчання реалізується у такій послідовності: Я-людина Я в сім'ї Я в громаді Я в рідному краї Початковий (інформаційно-фрагментарний курс історії 3, 4 рік навчання) Послідовність навчання: «Віхи історії України» «Україна в Європі» «Україна і світ»	Пропедевтичний (фрагментарно-сюжетний курс історії 5, 6 рік навчання) *ознайомлення з основами історії, як науки; * формування уявлення про знакові події української і світової історії; *утвердження суспільних цінностей Базовий (інформаційно-подієвий курс історії 7, 8, 9 рік навчання) 7 клас – первісність, античність, середньовіччя (до XVст) 8 клас – ранній час (XV – XVIIIст) 9 клас – пізній, новий час, новітня доба та сучасність (XIX-XXI ст). Не менше 2/3 змісту –представлення історії України в контекстах світової історії.	Профільний (проблемно-тематичний курс історії 10,11,12 рік навчання) Основний, єдиний україноцентричний курс історії. Поглиблений розгляд історичних явищ з наголосом на історії сучасного суспільства. Пріоритетним є розгляд націєтворення, державотворення, модернізації та глобалізації.

В. Проблемно - тематичний підхід до організації навчального матеріалу

1. Загальні засади добору навчальної інформації: при розгляді загальних історичних явищ і процесів перевага (не менше 2/3) має надаватись матеріалу з вітчизняної історії.
2. Оптимізація навчального матеріалу: досягнення співвідношення між навчальним матеріалом, наявним ресурсом та очікуваним результатом.
3. Внутрішня інтеграція історичного матеріалу – об'єднання в єдине ціле раніше ізольованих частин та компонентів.
4. Використання зовнішньої інтеграції – здійснення міжпредметних зв'язків.

У. УМОВИ ТА РЕСУРСИ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД

1. Підготовка та перепідготовка педагогічних кадрів

Нововведення в системі підготовки учительства:

- зміни у порядку прийому та навчання – психологічне тестування вступників, підвищення вступних балів;
- перерозподіл кредитів (к-ті академічних годин) – 30% сучасні наукові знання, 70 % - знання з психології, цифровізації, методики, інклюзії.

2. Зміни у післядипломному підвищенні кваліфікації педагогічних працівників

- перерозподіл кредитів програм підвищення кваліфікації: 30% - найновіші наукові знання, 70 % - уміння і навички з психології, методики, цифровізації, інклюзивної освіти;
- перерозподіл співвідношення видів занять: 15 % - лекційні, 15% - семінарські, 70% - практичні.

3. Підвищення вимог до навчальних програм, підручників та навчально-методичних матеріалів

4. Форми і методи навчальної діяльності

5. Освітнє середовище (соціальне і просторово-предметне оточення учня)

Базовий осередок пізнання історії – кабінет історії

- кілька осередків навчальної діяльності (за столами);
- осередки творчої діяльності (полиці, стенди, виставки робіт);
- наочність (дошка, фліп-чати тематичних матеріалів);
- відеотека, комп'ютерний центр (екран, інтерактивна дошка)
- бібліотека історичної літератури;
- учительський «організатор» (ПК, комп'ютерна техніка, шафи для дидактичних матеріалів)
- у кабінеті та бібліотеці - наявність цифрових засобів навчання та постійний доступ до інтернету.

З повним змістом документу можна ознайомитись [ТУТ](#)